

BICSÉRD

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3
2. Bicsérd bemutatása	4
3. Örökségünk	10
4. Eltérő építészeti karakterek bemutatása	15
5. Építészeti útmutató, ajánlások	21
<i>Telepítés</i>	
<i>Tetőhajlásszög</i>	
<i>Magasság</i>	
<i>Tetőforma</i>	
<i>Színek</i>	
<i>Kerítések</i>	
<i>Kertek</i>	
<i>Erkélyek, tornácok</i>	
<i>Anyaghasználat</i>	
<i>Ajtók, ablakok</i>	
<i>Homlokzatképzés</i>	
6. Mai példák	36
7. Utcák, terek	39
8. Hirdetések, reklámtáblák	41
9. Sajátos építményfajták	42
10. Impresszum	43

BEVEZETÉS

Bicsérd településképi arculati kézikönyve abból a célból készült, hogy a község természeti adottságait, történelmi és kulturális értékeit bemutassa. Továbbá irányt kíván mutatni ahhoz, hogy a ma ismert településképet megőrizve hogyan, milyen módon építkezzenek vagy újítsanak fel Bicsérden.

A dokumentumnak szemléletformáló célja is van. Hangsúlyozni szeretnénk azt a tényt, hogy bárminemű építkezés hatással van mind az adott utca, mind a település összképére. Ebből a szempontból ajánlott az építőknek megfontolniuk, hogy milyen külső megjelenéssel ruházzák fel ingatlanjukat. Javasoljuk a közösségi gondolkodásmód elsajátítását.

A kézikönyvet egy folyamatosan bővülő dokumentumnak szánjuk, nem tekintjük lezártnak. Javaslatokkal élünk különböző építési megoldásokra az építőanyagoktól kezdve a színekig, mindezt a helyi építészeti hagyományokra alapozva, a településképet elsődleges szempontnak véve. Kisegítő ábrákkal, illetve a községben készült fényképekkel kívánjuk szemléletesebbé tenni ajánlásainkat. Más településekről származó, Bicsérden kerülendő példákat is ismertetünk. Reméljük, e településképi arculati kézikönyvvel segítségére leszünk az építkezni vagy felújítani készülőeknek!

BICSÉRD BEMUTATÁSA

2

A Baranya megye Szentlőrinci járásában lévő község közúton 10 kilométerre található a járásszékhelytől, míg Pécestől 13 kilométerre. A 6-os főútról megközelíthető az 58102-es útra letérve, délkeletről pedig Aranyosgadány irányából. Határos települések: Pellérd, Aranyosgadány, Zók, Pécsbagota, Szabadszentkirály, Szentlőrinc, Boda, Bakonya, Kővágótöttös, Kővágószőlős és Cserkút. Elnevezése a *bölcső* vagy *bölcs* szavakból származtatható.

A Fenyőpusztán feltárt őskori telep, illetve római fazekasműhely maradványai bizonyítják, hogy a település térségében már a honfoglalást jócskán megelőzve éltek. A római korban errefelé húzódott a Mursát (Eszék) Sopianaeval (Pécs) összekötő útvonal.

Az államalapítást és a vármegyerendszer kiépítését követően Baranya vármegye része lett, eredetileg a mai 6-os főúthoz közel terült el a település. 1232-ből származik első írásos említése, amikor is egy oklevélben szerepelt. A középkor folyamán a pápai tizedlajstromokban *Bulchir*, *Bulcherd* és *Bycherd* alakban is szerepelt. Egykori temploma 1517-ben Szent Ferencnek lett felszentelve.

Bár lakosságát illetően a környékbeli falvakhoz viszonyítva kiemelkedő volt a török időkig, a hadiút közelsége miatt a falu lakossága sorozatos portyázásoknak volt kitéve. A XVIII. század elején ezért a lakosság odébb költözött déli irányban, ekkor települt be a mai község területe a Bicsérdei-vízfolyás két partján.

A XVIII. században a római katolikus egyház tulajdonát képezte az újonnan települt falu. Vályi András geográfus-statisztikus 1796-ban leírást készített a településről: „*elegyes falu Baranya Vármegyében a' Pétsi járásban, földes Ura a' Pétsi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, határja jó termékenységű, vagyonnyai külömbfélék, és jelesek, első Osztálybéli.*”

Az első katonai felmérés (1763-1787)

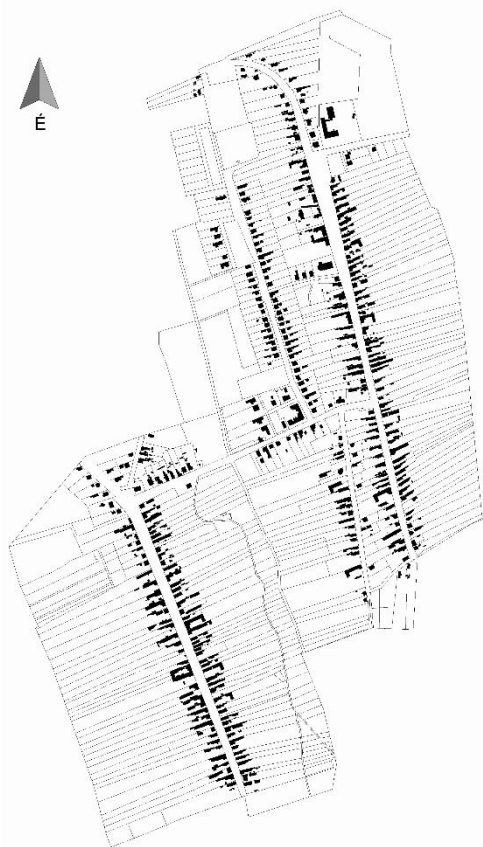
A második katonai felmérés (1806-1869)

A XIX. század elején a helyi közigazgatás irányítója volt, jegyzőségi székhely. 1851-ben Fényes Elek földrajzi író az alábbiakat írta Bicsérdről: „*magyar falu, Baranya vármegyében, rónaságon, ut. p. Sz. Lőrincz. Határa 3817 5/8 hold, mellyből majorsági szántó 737, beltelek 27 3/8, rét 215 2/8, legelő 401 6/8; urbéri szántó 1423 7/8, beltelek 156 2/8, rét 475 2/8, legelő 380 6/8 hold. Földje agyagos és fekete homokos, s mindent jól terem. Lakja 1173 róm. katolikus, helybéli pappal és templommal. Birja a pécsi káptalan.*” 1886-ban a két patakparti településrész különvált Kis-, illetve Nagybicsérd néven.

1950-ben a két falu Bicsérd néven újra egyesült. A rendszerváltást követően részben Pécs közelségének köszönhetően fejlődésnek indult. Manapság a megyeszékhely vonzáskörzetében lévén számos pécsi vásárol telket a községben.

A harmadik katonai felmérés (1869-1887)

Bicsérd szalagtelkes halmaztelepülés, melynek szerkezete nem sokban különbözik az 1700-as években készült katonai térképen látható morfológiája óta. Az egymással párhuzamos két főutcája a Rózsa Ferenc utca és a Kossuth Lajos utca. Pár új utcával bővült, így nyerte el mai arculatát.

A község régi utcáin nagyrészt a XIX. század végén és a XX. század elején épült házak találhatók. A parasztházak formai fejlődése is megfigyelhető. Első lépcső a hosszú, oldalhatár menti tornácos parasztházak, melyeket az utcafront felé bővítettek. A telek hátsó részein kaptak helyet a gazdasági épületek. Ez az utcavonalas beépítés polgári színvonalát is megjelenítette. Ebben már a kisvárosok jellemző homlokzatait is felismerjük.

A sätortetős kockaházak az új utcákban kaptak helyet. Minden településnek van általában egy utcája, ahol az újépítésű házakat építették. Ez a típus megvalósította azt az igényt, hogy legyen két szoba egymás mellett, méghozzá az utcai oldalon, emellett kielégítette a természetes komfortigényeket.

A kilencvenes évek elejétől újabb divatú, nagy tömegtagoltságú, más országok hagyományait követő, minimális formai kialakítású házak kezdtek el épülni a községben.

BICSÉRDI NEMZETKÖZI MŰVÉSZTELEP EGYESÜLET

Az első alkotói évadra 1993-ban került sor. Az egyesület 1994-ben alakult meg, Pécs környéki, illetve Baranyai alkotókkal. Vezetője H. Barakonyi Klára képzőművész. A bicsérdi telep sajátossága, hogy a legkülönbözőbb művészeti ágak jeles képviselői, festők, szobrászok, építészek dolgoznak együtt, költő ipar és fotóművész részvételével. A művészek és az építészek jelenléte hozzájárult ahhoz, hogy Bicsérd elnyerhette a művészfalu címet. A művésztelep összetétele sokszínű. A javarészt hivatásos művészek mellett műkedvelő alkotók is dolgoztak itt. Mára már azonban kizárólag hivatásos művészek képezik a tagságot, legtöbbször országosan elismert alkotók.

Alkotásaikkal minden év decemberében bemutatkoznak a faluház galériájában. A régió más településein is elérhetőek kiállítások: Hosszúhetény, Kaposvár, Komló, Szigetvár, Pécs, Paks, Pécsvárad. 2017 nyarán Szerbiában, Bácskatorpolyán volt látható egy kiállítás. 2018 tavaszán a 25 éves jubileumi ünnep zárásaként Budapesten volt egy kiállítás.

2017-ben ünnepelte fennállásának és működésének 25 éves jubileumát. A jubileum alkalmából az elmúlt 25 év munkáját bemutató katalógus is készült. A 25 év alatt több mint 50 művész szerepelt és állított ki, valamint közel 70 kiállítás került megrendezésre.

A művésztelep tagjai tevékenyen részt vesznek a település megjelenésének szépítésében, kültéri alkotásokkal a közterületek hangulatosabbá tételében.

Virágosítás, köztéri alkotások felállítása, szobrok, domborművek, zománcozott alkotások elkészítésében, az iskola művészeti, esztétikai oktatásában, valamint egyéni érdeklődők patronálásában. A tagok részt vettek a település két temetőjének rendezésében is. A munkában a Lélekharang tartóoszlopának készítésénél és a kopjafák állításánál segített Szenté József bicsérdi asztalos, valamint Krammer Boldizsár helyi faragó is.

A szobrok felállításánál a közhasznú munkások mellett sok segítséget nyújtott Szabó János, Peák József bicsérdi lakosok. A célok között szerepelt többek között, hogy a Művésztelep munkájába vonjanak be helyi embereket is. Így került segítőként a Nemzetközi Művésztelep tagjai közé Újvári Ildikó tanítónő, aki az általános iskolában művészeti szakkört vezetett, és H. Barakonyi Klára által vezetett tűzzománc szakkörnek is tagja.

Elkészült értékek:

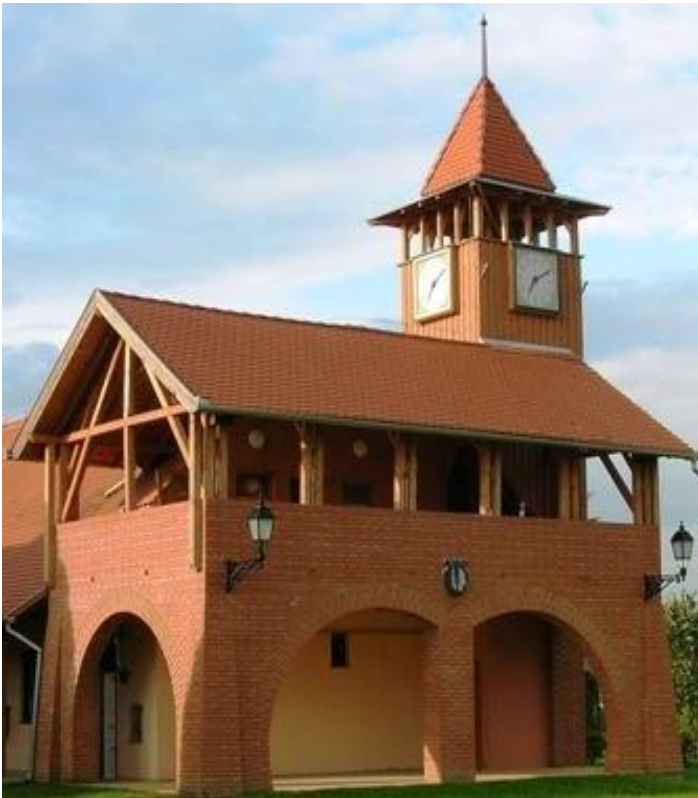
- Dévényi Sándor Kossuth-díjas építész által tervezett Toronygaléria
- Soltra Elemér tervei alapján készült Bicsérdi Kálvária
- Marton Ákos építész által tervezett Fénykapu
- Baranyai Bálint építész tervei alapján készült, horgásztónál elhelyezett Falukapu, mind két Temető kapuja a Léleklampionokkal együtt, Polgármesteri Hivatal udvarán lévő szabadtéri színpad
- Vanyúr István által elkészített Szent István, Kossuth Lajos, II. Rákóczi Ferenc mellszobor
- Márkus Ilona által elkészített Föld anya című szobor
- Mosonyi Tamás szobrászművész által elkészített Közös Pont című szobor

A negyed évszázad művészeti munkája meghozta gyümölcsét, több mint 100 festmény került a település tulajdonába. A festmények mellett kültéri alkotások, Stáció, Fénykapu, Toronygaléria, szobrok díszítik a település köztereit. Ezek értéke mindösszesen meghaladja a 130 millió forintot.

Tanulságként és eredményként leírható, hogy nem csak infrastruktúra fejlesztésével, hanem az oktatás, kultúra, közművelődés és a művészet átfogó támogatásával is lehetséges a település fejlesztése.

Munkájukért és közös értékeink előállításáért köszönet illeti Őket. Ezek az értékek remélhetőleg sokáig megmaradnak Bicsérd közterületein, és jó példával szolgálnak a jövő nemzedékei számára.

ÖRÖKSÉGÜNK

A Bicsérdi-vízfolyás két oldalán helyezkedik el a község, a keleti parton Nagy-, a nyugatin Kisbicsérd településrész. A település jelenlegi földrajzi helyzete a történelmi folyamatoknak, illetve a kedvező helyi és helyzeti energiáknak is köszönhető. Feltehetően a falu területén folyó patak meghatározó tényező volt a letelepedések során. Többutcás, szalagtelkes szerkezetű útifalu, melynek utcáira a szalagtelkek Bicsérd nagy részén merőlegesen futnak. Kivétel a Kossuth Lajos és Park utca északi, valamint a Rózsa utca déli része, ahol rézsútós elhelyezkedésük. A községhez tartozó Fenyőpusztán szintén szalagtelkek figyelhetők meg a Bicsérdre vezető 58102-es valamint egy földút között hosszan elnyúlva. A lakóépületek tájolásukban igazodnak telkeikhez; többségében előkert nélkül, közvetlenül a kerítésvonalba épültek.

Épített értékek

Bicsérden többek között a római katolikus plébánia, a Góczár-malom és számos lakó-, illetve gazdasági épület áll helyi védelem alatt.

Urunk mennybemenetele templom

Az 1833-38-ban épült római katolikus templom klasszicista stílusú műemlék. A Nagybicsérd településrészen álló építmény (347 hrsz.) torony alatti bejárata keletre néz; kertjében kálvária található. A klasszicista stílusú templom gondozott kertjében, 15 terméskő oszlopon, a falusi környezettől meglepő módon eltérő, modern, igen szép domborművek találhatók. Alkotójuk Soltra Elemér. Alakjuk ötszög, méretük kb. 60 cm széles és 80 cm magas lehet. Az alkotó a településnek ajándékozta művét.

Harangtorony

A kisbicsérdi településrészen található a Kossuth Lajos utcában. Helyi védelem alatt áll.

Természeti értékek

Bicsérd közigazgatási területét érinti a HUDD20066 kódú, Pécsi-sík nevű Natura 2000-es terület. Ezenkívül az Országos Ökológiai Hálózat és tájképvédelmi övezet is megtalálható a község külterületén.

A bicsérdi horgászto vízmélysége 1 és 2,5 méter között váltakozik. A déli rész valamivel mélyebb, míg az északi részen sekélyebb területet találunk. A tófenék talaja ideális, nem iszapos. A víz tisztasága folytán a tóban élő halak rendkívül ízletesek. A partot ritka növényzet övezi, mely nem akadályozza a horgászást. Megtalálható a tóban a ponty, amur, kárász, szürke harcsa, csuka, süllő, keszeg, busa, balin.

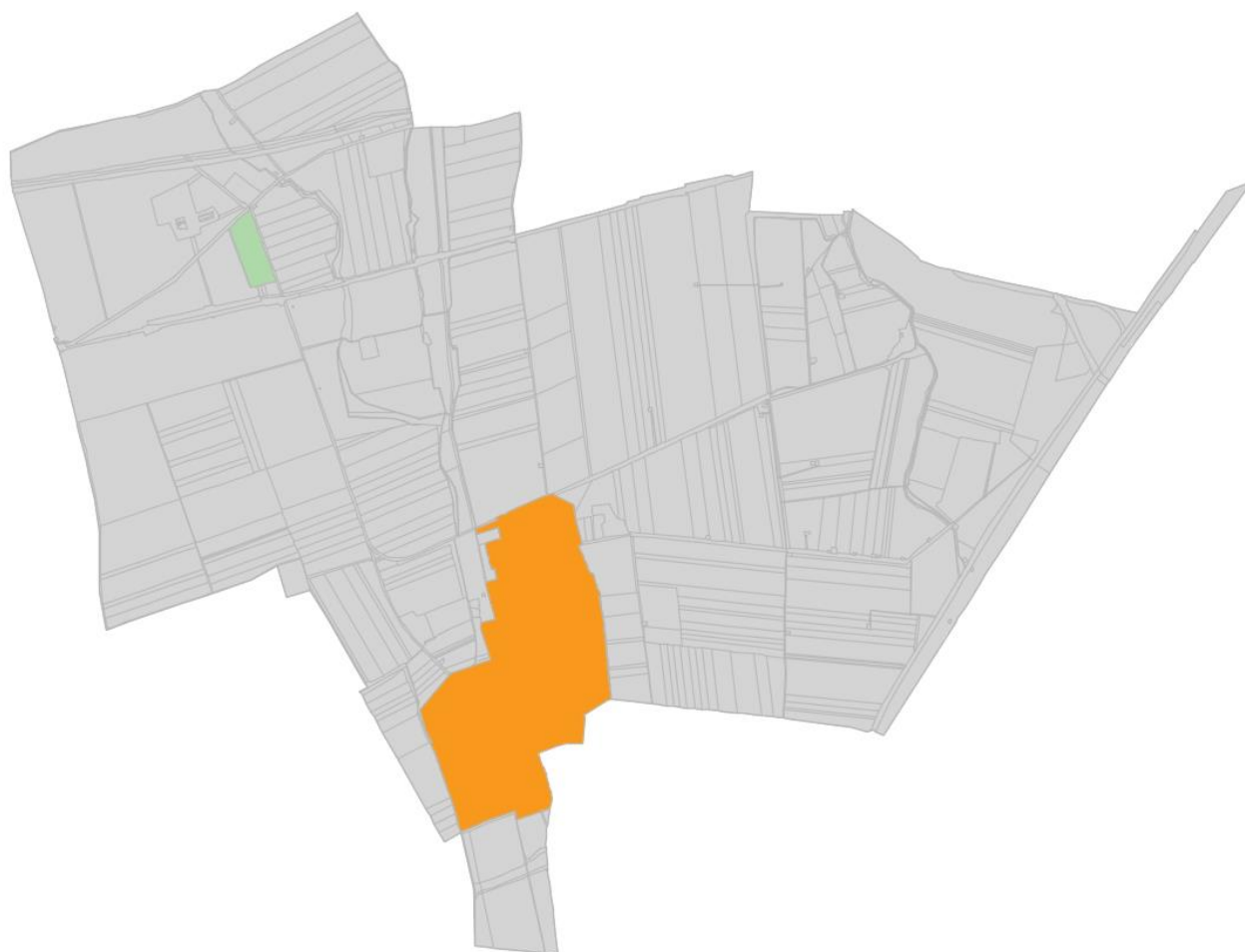
ELTÉRŐ ÉPÍTÉSZETI KARAKTEREK BEMUTATÁSA

4

Bicsérd területfelhasználás szerint elválasztható egymástól a kül-, belterület és a zártkertes terület (utóbbi kiterjedése szinte elhanyagolható). A település már a római korban lakott volt. Területét tekintve viszonylag kis kiterjedésű, kevés lakossal rendelkező község.

A belterületi részen jellemzően lakó- és közigazgatási épületeket találunk. A külterület túlnyomó részén szántóföldek vannak néhány mezőgazdasági épülettel.

- Jelmagyarázat:
- Belterület
 - Külterület
 - Zártkert

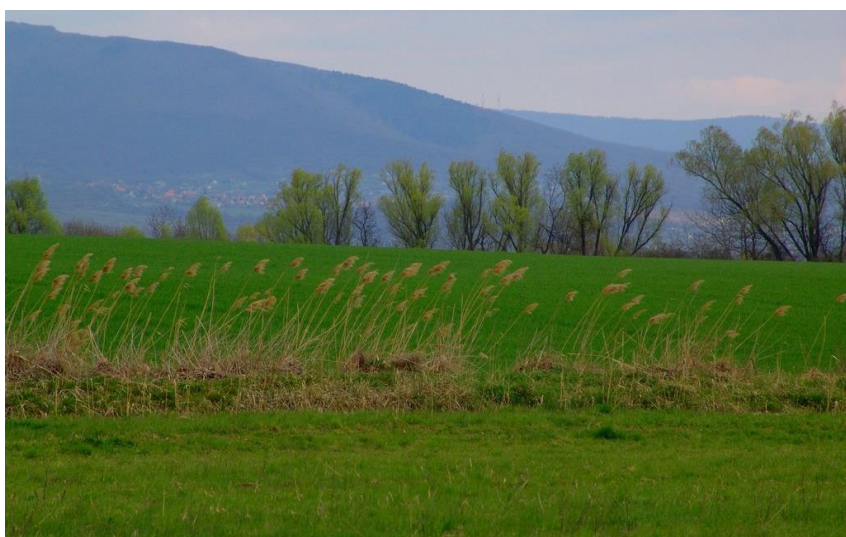
Belterület

Három épülettípussal találkozhatunk Bicsérd belterületén. Az első típusba a régi építésű házak tartoznak, melyeknek fő ismérvei, hogy hosszúak, rövid oldalukon oromzati kéménynyílások találhatóak, kontyolás nélküli nyeregtetővel rendelkeznek, a hátsó kert irányában (hossztengelyben) gyakran egy vagy több gazdasági épülettel kiegészültek, több helyütt tornácot is kialakítottak. A település másik – országos szinten is jellemző – épülettípusa a szocialista korszak „vidéki panelje.” A népi elemeket nélkülöző, a hagyományokkal szakító építészeti stílus képviselőiről van szó, amelyek sematikus, négyzetes alappal, sátoztetővel épültek. Emellett az utcafronton két darab háromosztatú ablakkal vannak ellátva. Hagyományos és szocialista stílusú épületekből is láthatunk felújítottakat Bicsérden. Ez rendszerint megjelenésbéli változást jelent, új szint kialakítását, újrafestést, a XXI. század követelményeinek megfelelő nyílászáró-cserét, fűtésrendszer-korszerűsítést stb. A harmadik típust a rendszerváltás óta felhúzott, újjépítésű házak képviselik, amelyeknek java emeletes, a felső szinten erkéllyel ellátott.

Külterület – Beépítésre nem szánt területek

A nagy kiterjedésű külterületen főként szántók, gyepek, erdők, azaz mezőgazdasági és természetközeli területek találhatók. A természetközeli területek karakterét fontos megőrizni. Bicsérden a mezőgazdasági tevékenység jellemző. Horgásztó is található a településen.

Külterület - Mezőgazdasági-, és ipari területek

A Bicsérdi Arany-Mező Zrt. biogáz üzeme, illetve egy katonai létesítmény alkotja a külterület két legfőbb beépített területét, egyben a legfőbb foglalkoztatók is a település külterületén (a katonai létesítményben a Startmunka Program keretén belül mezőgazdasági tevékenység folyik).

A külterületi majorokban található különböző gazdasági funkciót ellátó ipari-, mezőgazdasági területek és üzemek. A telkeken található tárolók, silók, garázsok, csarnokok és szociális helyiségek.

A gazdasági területeket célszerű erdősávval körülvenni, hogy védjük a közeli lakóterületeket a portól, zajtól, ami a tevékenységből adódhat, valamint ezzel a tájkép karaktere is megmarad.

Zártkert

Egy kisebb területen zártkertes karakterű kialakítás figyelhető meg. A zártkert kategória ma már hivatalosan nem használt minősítés, viszont a tulajdoni lapokon ezeket még számos esetben nem írták át. A zártkerti kategóriába sorolt területeken voltak (illetve vannak) a településhez tartozó zártkerti gazdasági és pihenő célú épületek, elvétve családi házak. Ma hivatalosan csak belterületi és külterületi földek léteznek, és a "zártkert" a külterülethez tartozik. A zártkert kategória alatt elsősorban egyéni gazdaságok használatában lévő kisebb mezőgazdasági területek találhatók, ahol a beépítés mértéke kisebb, mint a belterületen.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK

ÁLTALÁNOS BEÉPÍTÉSI AJÁNLÁSOK

A magyarországi kis településeknek egyedi atmoszférája van. Általában természetközeli, csendesek, nyugodtak, családiak, barátságosak. Ehhez nagyban hozzájárul az épített környezet minősége is. Ebben a fejezetben útmutatás található az irányadó elvekre, melyeket célszerű figyelembe venni. Így őrizhető meg az utókor számára az építészeti érték.

TELEPÍTÉS

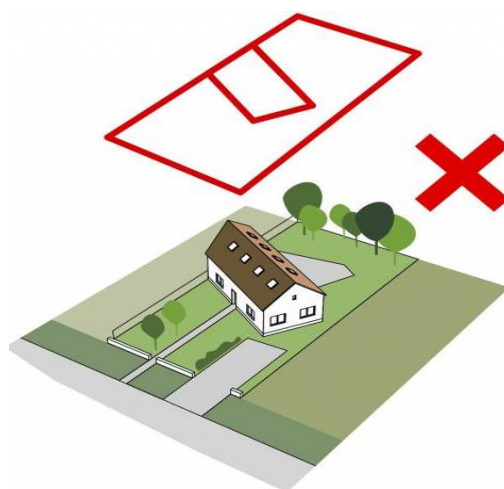
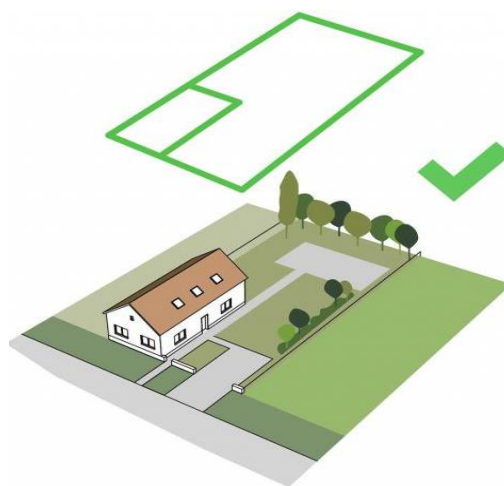
Bicsérdre az oldalhatáron álló beépítés jellemző, a telken belüli elhelyezkedés pedig az utcára merőleges rendszerű, de - a fésűs beépítés mellett - az utcával párhuzamos beépítést is megfigyelhetjük a településen.

Az épületek hossz tengelye nagyrészt az utcára merőleges, indokolatlanul elforgatni ettől a tengelytől nem javasolt.

A lakóházak többnyire előkertes beépítéssel kerültek kialakításra, az azonos méretű előkertek lényeges elemei az egységes településképeknek. Kerülendő az eltérő beépítés és nem javasolt nagyobb mértékben hátrahúzni vagy az utcavonalra telepíteni az épületet.

Az egy vonalban lévő házak adják a harmonikus utcaképet.

A településen készült képeken jól láthatók az egymás után sorakozó épületek, melyek mind igazodnak környezetükhöz, hagyományos falusi utcakép jelleget mutatva. Csendes, barátságos, családi hangulat jellemzi Bicsérdet.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A község területén a családi házak tetőhajlásszöge hasonló.

A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetükben lévő házak. A túl magas, illetve alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a település utcaképebe.

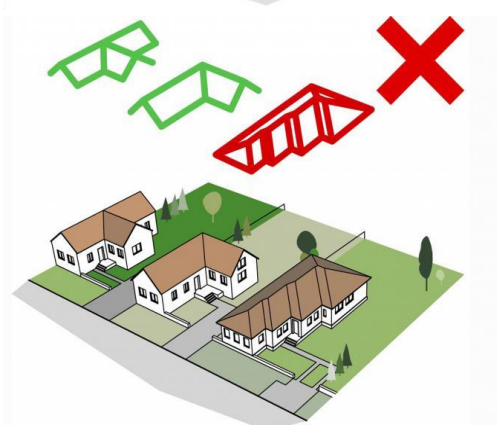
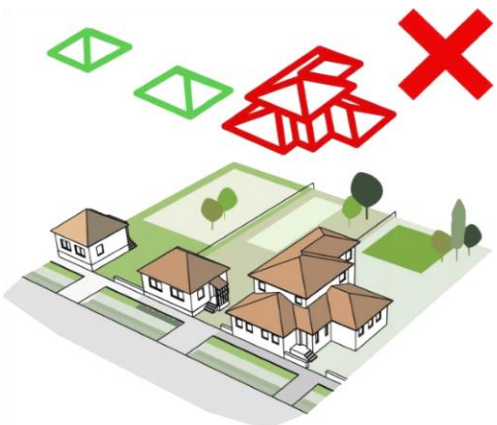

MAGASSÁG

Törekedni kell arra, hogy egy utcában hasonló magasságú épületek kerüljenek elhelyezésre.

A meglévő épületek közé ékelődő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint a környezetükben lévő építmények. A túl magas házak nem illeszkednek a falu utcaképebe. A sematikus ábrán, illetve a fényképen példa látható a településen javasolt épületmagasság illeszkedésére.

TETŐFORMA

A településen lévő tetőformák igen változatosak, főként nyereg-, konty-, ritkábban sátoztetők.

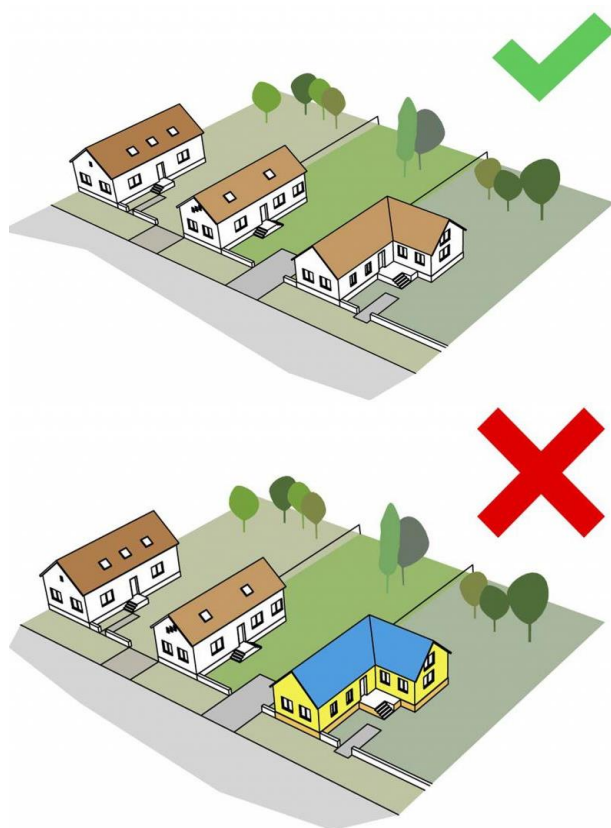
Új ház tervezésénél a szomszédos épületek figyelembevételével kell illeszkedni a környezethez.

A nyeregtetős házakból álló utcaképbe nem kerülhet tördelt, összetett tetőformájú épület, hanem csak a szomszédoshoz hasonló.

A hazai gyökerek nélküli, „mediterrán” stílusú házak tervezése kifejezetten nem ajánlott Bicséردen.

A szematikus ábrán és a fotókon példákat mutatunk be a településképbe illeszkedő tetőformájú épültre.

Példa a nem javasolt homlokzatszínezésre. A képen is látható, hogy nagyon eltérő, nem illeszkedik a környezetébe.

A kép nem a településen készült.

SZÍNEK

Egy település színét döntően az épületeinek színezése fogja meghatározni. Az utcakép színharmóniájában nemcsak az egyes házak színei fontosak, hanem a környezet, utcabútorok, reklámfelületek, fényforrások színei is befolyásolják azt.

Mindezeket figyelembe véve, komoly feladat akár egy történeti településrész homlokzati színének rekonstruálása, akár egy mai homlokzat legmegfelelőbb színeinek megtalálása. Remélhetőleg a szakmai odafigyelés is segíti az építészeket a jövőben a hiteles homlokzatszínezésben, valamint az utcaképi harmónia megteremtésében.

Homlokzatunk színei harmonizálnak az épület egyéb anyagaival, pl. a tetőfedéssel.

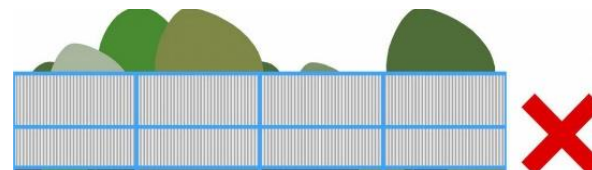
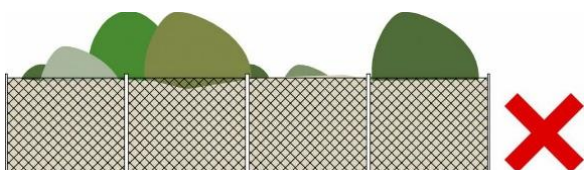
A településen a fehér vagy világos „földszínek” jellemzőek. A természetes anyag- és színhasználattal egységes településkép jön létre. Az eltérő, kirívó színű épületek nem illeszkednek a meglévő házakhoz.

Nem elfogadhatóak a rikító fémlemezfedések vagy burkolatok sem.

Példa a megfelelő és illeszkedő színhasználatra. Javasolt a fehér vagy a világos pasztellszínek használata, sötét színű fa nyílászárókkal, vöröses cserépfedéssel.

KERÍTÉSEK

Manapság már el sem tudjuk képzelni, hogy az elmúlt évszázadokban milyen fontosak voltak a kerítések a táplálékforrások védelme szempontjából. A magántulajdon bekerítése inkább egy modernkori jelenség. Kialakulásának fő oka, hogy a társadalom az ipari forradalom következtében egyre inkább áttért a mezőgazdasági szektorból az iparos-kézműves szektorba. Amikor még az emberiség túlnyomórészt falvakban, tanyákon élt, és a mezőgazdaságban dolgozott, a telekhatárokat egyszerűen csak kövekkel jelölték. Először a XIX-XX. század fordulóján jelentek meg a ma is ismert, mindenki számára egyértelműen látható és felismerhető telekhatárok. Ekkorra már egészen új szerepet kaptak a kerítések. A fő feladatuk a védelem lett, azaz a magántulajdon, a birtok, a privát szféra és az emberek megővése.

A településen az áttört kerítések jellemzők. Általában fa vagy fém anyagúak, a régebbiek lábazat és oszlop nélküli kialakításúak. Később alacsony, tömör lábazattal, vakolt téglá oszlopokkal kialakított kerítések készültek. A kezeletlen felületű, betonelemes, tömör kerítés alkalmazása kerülendő.

A kerítések színhasználatánál törekedni kell a ház színével harmonizáló színválasztásra. Fakerítésnél általánosan a barna árnyalatai javasoltak.

A teljesen áttört, drótfonatos kerítést utcafronton próbáljuk kerülni.

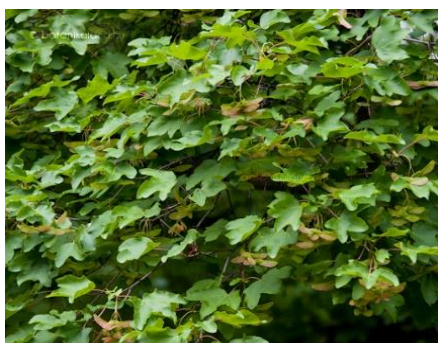
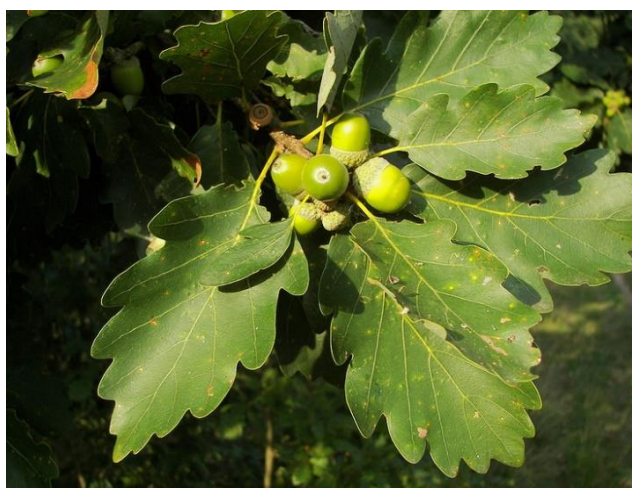

KERTEK

A növényalkalmazást jelentősen befolyásolja a potenciális vegetáció, mely itt a gyertyános-kocsánytalan tölgyes illetve az ártéri ligeterdő. A fő társulás névadó fajai, a közönséges gyertyán és a kocsánytalan tölgy kiválóak parkokba, továbbá az előbbinek egyes fajtái. Azonban sövényként történő alkalmazása a legjellemzőbb, hiszen jól alakítható, gyorsan nő és télen is takar lombjával.

Mind közterületi, mind pedig kiskerti telepítésre alkalmasak a kislevelű hárs egyes fajtái. A társulásban megjelenik a nagylevelű hárs is, fajtái közül például az *'Örebro'* és az *'Ági'* parkfának kiváló, a gömb koronájú *'Pannónia'* pedig kis méretéből adódóan kertekben is megállja a helyét.

Ugyancsak jellemző az ezüsthárs ebben a régióban. Akár kiskertek szoliter fája is lehet. Juharok közül a korai, a mezei és a hegyi juhar egyaránt jellemző a térségre. Kifejezetten ellenállóak és sövény is nevelhető belőlük. A Hegyi juharok igen látványos fajta. Kiválóak sorfának és parkfának is.

Jellemző még a magas kőris jelenléte is a társulásokra, kompaktabb fajtái. Bátran alkalmazhatók kiskertekben is, utóbbi kis méretének köszönhetően akár utcafásításra is használható.

Parkokba ajánlható és díszfák köréből megemlítendő még a közönséges nyír, mely ellenálló és igénytelen. Igazán látványos eleme lehet a kerteknek, parkoknak.

Üde talajokon jól érzik magukat az egyes fűz és nyár fajok illetve a magyar kóris is, a 'Raywood' fajta pedig kiváló sorfának, különlegességét az ősszel lilás bordóra színeződő lombja adja. Gyümölcsfélék tekintetében helye van a kertekben az almának, cseresznyének, meggynek, diónak, valamint a ribiszkének is.

Cserjék közül a közönséges mogyoró emelendő ki, melynek 'Contorta' nevű fajtája habitusával díszít, de ismertek és népszerűek a vörös lombú fajták is, ilyen többek között a 'Fuscorubra'. Ugyancsak jól használható a jó alkalmazkodóképességű, bordó vesszőivel díszítő veresgyűrű som, melynek egyik legnépszerűbb fajtája a 'Midwinter Fire'. Az üde talajokat kedvelő egyedek közül pedig a kányabangita említendő meg. 'Compactum' fajtája kis méretével jól alkalmazható a kiskertekben, a gyönyörű, labdaszerű virágzatával díszítő 'Roseum' pedig igazán látványos elem lehet.

A kertek árnyékos részeiben jól érzi magát a borostyán, illetve a talajtakarásra ugyancsak kiváló meténgfélék. Árnyéki gyeppótlók közül kiemelendő a podagrafű, melynek tarka levelű változata üde színfoltot képez a kertben. Ezen kívül megjelenhetnek a különböző sás fajok, illetve a szellőrózsa is, melynek egyik közkedvelt típusa többek között a kerti szellőrózsa. A kertek, parkok naposabb részeire kerülhetnek pl. sásliliomok, de választhatók akár vágott virágnak alkalmas évelő és egynyári fajok is a kertekbe.

A virágos településkép kialakításáért a községi önkormányzat sokat tett az elmúlt években. Bicsérdén sokféle növényben gyönyörködhetünk, például a díszdohányban, a lisztes zsályában és a különböző bársonyvirágokban.

A település több évben is megnyerte a Virágos Magyarországért környezetszépítő versenyt.

ERKÉLYEK, TORNÁCOK

Ebben a témakörben elsősorban a megnyújtott eresz vagy tornác felőli oldal homlokzatát elemezzük. Az épület napos oldalán az ereszt megnyújtották, melyet a XX. században már jellemzően alá is támasztottak, ezzel tornácot kialakítva. Ezen az oldalon kaptak helyet a konyha és a padlásfeljáró bejáratai, valamint az udvarra néző ablakok.

Az oldalhomlokzat kialakításának legkorábbi karakteres megoldása a széles ereszkinyújtás, melyet kezdetben szabadon hagytak, és az egyes szaruállások teherhordó falon kívül eső részei láthatóak maradtak.

Ezt később bedeszkázták, bedobozolták és vakolták, mindez kivétel a főhomlokzatra is. Az oldalhomlokzat egyedüli díszítőelemei a sötétzöldre mázolt ablakok és ajtók, melyek szép kontrasztot alkottak a fehérre meszelt falakkal. Az oldalhomlokzat akkor is fehér volt, ha az utcai homlokzaton, a vakolatkereten belüli falmezőt sárgára festették.

A tornác megjelenése teret engedett a további dekorációs elemek megjelenésének: alátámasztása leggyakrabban falazott pillérrel történt, amelynek díszítése általában egyszerű, oszlopfőt idéző tagozat.

ANYAGHASZNÁLAT

Településképi szempontból a cserép, nád, természetes pala tetőhéjalás javasolt.

Terek burkolataként aszfalt és beton helyett a térburkolat célszerű.

Homlokzatokon a vakolat mellett megjelenhet a fa vagy a tégl.

Kerülendő a településképi és egészségi szempontból is káros hullámpala alkalmazása. Kerüljük ugyanazon tetőfelületen különböző fedési anyag használatát. A képek nem a településen készültek.

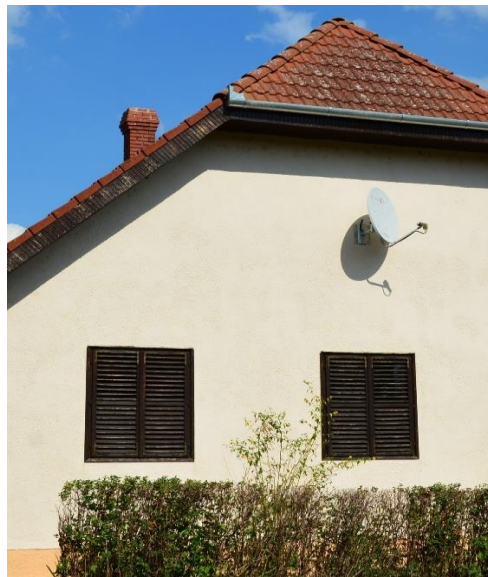

AJTÓK, ABLAKOK

A történeti ablakok lecserélése a legtöbb esetben nem indokolt. Kevésbé tartós és részletképzésükben kommersz ablakokra történő cseréjük csökkenti az ingatlan értékét, gyenge imitációik pedig rendkívül talmivá teszik környezetüket. Ez az itthon még el nem terjedt szemlélet teljesen magától értetődő azokban a tőlünk nyugatabbra lévő országokban, ahol már évtizedekkel ezelőtt elkezdődtek a tömeges nyílászáró cserék.

Szerencsére mára már kutatási eredmények is alátámasztják, hogy energiatakarékossági szempontból is előnyösebb lehet a kettős üvegezésű, hagyományos ablakok megtartása és felújítása.

Az árnyékolásra a külső tokos műanyag redőny helyett alkalmazzunk fa zsalugátert. A nyílászárók javasolt színvilága a barna, sötétbarna, sötétzöld.

HOMLOKZATKÉPZÉS

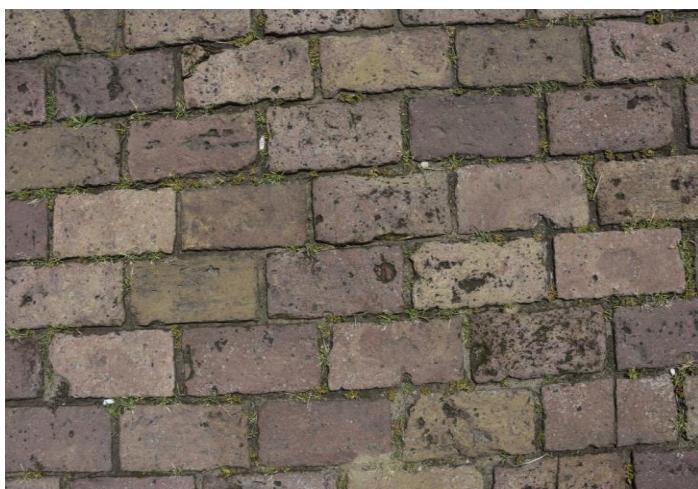
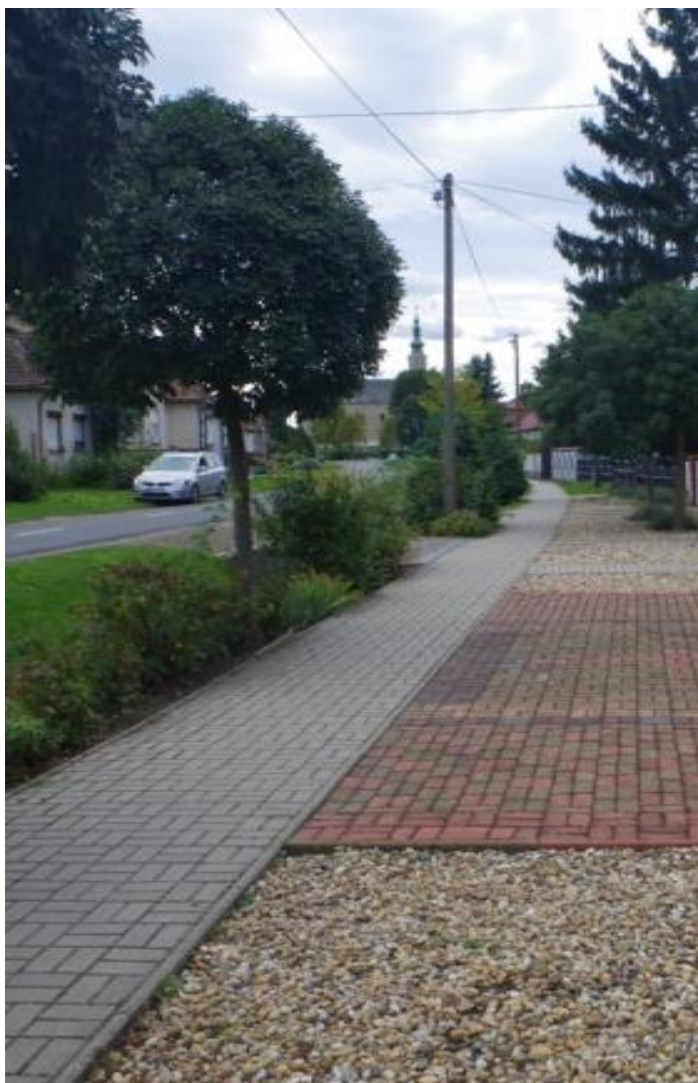
A lakóház négy homlokzata közül a külső megjelenés szempontjából legfontosabb az utcára néző fő- vagy véghomlokzat. A hátsó homlokzat, a ház háta mindig díszítetlen. A háznak két megformált homlokzata van, az udvari, amit különösen a tornáccokkal gazdagítottak, s az utcai, amelyet a rangos építészetből vett mintákkal, egyéni díszítőeleménnel ékíthettek, gyakran az egész helységre vagy környékre jellemző módon.

A nyeregtető bütüje határozta meg a tömegformát, amit oromzatos, kontyolt, csonkakontyos vagy „füstlikas” formára alakíthattak. Ezek gazdagították az utcai (fő-) homlokzatot. Oromzat és kontyolás bárhol készülhetett; a Dunántúlra a csonkakonty, a Felföldre a füstlyukas tető, Kelet-Magyarországra pedig a meredek, kétoldalt kontyolt „kerek” tető volt jellemző. Ezek a formák idővel keveredtek, de alkalmazásuk ma is a tájegységhez tartozást jelentheti.

Régi, már átépített és karakterét vesztett épület homlokzatának felújításakor is törekedjünk a karaktervizsgálatban taglalt elemek használatára.

KÖZTEREK, JÁRDÁK, BURKOLATOK

A főutca a hagyományos falusi közösség legfontosabb közttere, közösségi tere. Egyszerre információs csatorna, és találkozások helyszíne. De mindez módosult. Infrastrukturális térré is vált, ahol a természeti elemek mellett megjelentek a közúti forgalmat kiszolgáló infrastruktúra elemei: buszmegállók, parkolók, közvilágítási oszlopok, stb.

A beton, aszfalt burkolat helyett javasolt természetes anyagú burkolatkialakítás. Anyaga lehet természetes kő vagy bazalt.

(A képek nem a településen készültek.)

A buszmegálló és szemetesládák egységesítésére példa az alábbi kép. Ezeknek a közterületi építményeknek a színvonalas elhelyezése nagyban befolyásolja a település arculatát.

A parki pad-asztal garnitúrák, készletek öntöttvas lábbal és fenyőfalécekből készülnek. A közterek, utcák, játszóterek, parkok berendezésére lettek tervezve. A parki pad-asztal garnitúra részei: a parki asztalok, a parki lóccák és a parki padok.

JÓ PÉLDÁK

Meglévő épület felújítása a településkarakterbe illeszkedően

A tradicionális népi lakóépületek szinte valamennyi fenntarthatósági elvnek megfelelnek, így életben tartásuk, mai igényeket kielégítő korszerűsítésük aktuális feladat.

A még meglévő régi házak esetében a kényelmi szempontok érvényesítésére, ezzel élettartamuk meghosszabbítására azért is szükség van, mert jó példaként még sokáig szolgálhatnak a „fenntartható gondolatot” az építésben érvényesíteni szándékozó szakemberek és építetők számára.

Az építészet fogyatkozó emlékeit úgy kell megmenteni, hogy azok a kor igényeit képesek legyenek kielégíteni. Olyan műszaki megoldásokat kell választani, melyek az eredeti építéstechnikákhoz közel állnak, a természettel való kommunikációt nem akadályozzák. A legkorszerűbb technika „helyénvaló” alkalmazásával, a környezeti erőforrásokat még inkább kihasználva, közösségi megoldásokkal valódi, környezettudatos házak épülhetnek.

Új, a meglévő településkarakterbe illeszthető épület

A településen elhelyezendő új épületek esetén ügyelni kell arra, hogy azok léptékükben, arányrendszerükben, színükben illeszkedjenek a meglévő építészeti karakterhez.

A településen az egyszintes lakóépületek a jellemzők. Vakolt falak esetén a jellemző szín a fehér. Új épületek esetén is ennek megfelelő kialakítással tervezzünk.

A képeken lévő példák nem a településen készültek, de olyan modern épületeket mutatnak, amelyek építészeti formaviláguk, léptékük, színük alapján a meglévő környezetbe illeszthetőek.

(A képek nem a településen készültek.)

„Kockaház” felújítása, átalakítása

A II. világháború után sok olyan lakóház épült, melyek a szocialista időszak títustervei alapján készültek.

Az egységesebb utcakép kialakítása szempontjából célszerű a házak színét egymáshoz igazítani, világos pasztellszínek alkalmazása javasolt. Törekedjünk a házak környezetében igényes zöldfelület kialakítására.

Olyan utcarészekben, ahol a 80-as évekből származó nyeregtetős épületek találhatók, modern stílusú átalakítás is lehetséges.

Példa modern formavilágú átalakításra. Az utcai homlokzaton a parasztházakat idéző füstlyukszerű nyílás látható, az udvaron a korabeli tornácot idéző, de modern kialakítás. Az udvar felé nyissunk nagyobb üvegfelületeket, az utcai homlokzatot illesszük a faluképhez.

(A képek nem a településen készültek.)

UTCÁK, TEREK

Bicsérd község önkormányzata minden évben nagy energiát fordít a falu rendezett kinézetének, virágos utcáinak és a közintézmények környezetének kialakítására, valamint turisztikai vonzerejének erősítésére. A virágosítás, parkosítás és karbantartás civil szervezetek és az iskolások bevonásával történik. A településen hagyománya van a magyar kertkultúrának. A lakosok nem csak saját előkertjeiket tartják rendben, hanem segítséget nyújtanak a közterületek, járdák, árkok, hidak karbantartásában és építésében is.

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

A településközponti részeken a színes fényreklám helyett a hagyományos cégek elhelyezése javasolt.

A színes, nagyméretű molinók kerülendők. Rontják a települések összképét, figyelemfelkeltő méretük, anyaguk és színük teljesen elnyomja a környezetüket.

A képek nem a településen készültek.

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

Parabola antenna, klímaberendezés és más műszaki berendezések elhelyezése a főhomlokzaton kerülendő.

A képen példa látható antenna álcázására. Ma már fenyőfára hasonlító kialakítás is lehetséges, így a településkép nem sérül, az antenna beleolvad a környezetébe és nem okoz zavaró látványt.

IMPRESSZUM

BICSÉRD KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

HONLAPCÍM: www.bicserd.hu

E-MAILCÍM: bicserdonkormanyzat@t-online.hu

CÍM: 7671 Bicsérd, Alkotmány tér 3.

TELEFON: 06-73 472-297

POLGÁRMESTER: Vér József Ottó

FŐÉPÍTÉSZ: Farkas István

FŐÉPÍTÉSZ E-MAILCÍME: bicserd@foepitesz.com

SZERKESZTETTE: Kovács Krisztián

SZÖVEG: Kovács Krisztián, Kőrösi Emese Edit

FOTÓ: Sárdi A. Zoltán

ÁBRÁK: Lechner Nonprofit Kft.

GRAFIKAI TERVEZÉS: Bodnár Emőke, Kőrösi Emese Edit

Bicsérd, 2018. március 07.

A kézikönyvben szereplő fotók nem kizárólag a településen készültek!

Az építészeti útmutató, a mai példák és a reklámhordozókkal kapcsolatos témakörökben szereplő javaslatok között máshol készült fényképeket is beillesztettünk saját adatbázisunkból, hogy olyan mintákat tudjunk bemutatni, amely a település arculatát, karakterét pozitív irányban módosíthatja.

A kézikönyvben kerülendő példaként csatolt fényképek nem a településen szereplő részleteket mutatnak!